సాఫల్యం

జొన్నలగడ్డ సుబ్రహ్మణ్యం

'సోమయాజులు '

పర్జన్య గర్జనలా భీకరంగా విన వచ్చిన ఆ కేకకి- కళ్ళు మూసుకుని జపం చేసుకుంటున్న సోమయాజులుగారు వులిక్కిపడి- చేతిలోని జపమాలని వదలివేసి- విన వచ్చిన దిక్కుకి తల యెత్తి తీక్షణంగా చూశాడు

తులసి కోట చుట్టూతా ప్రదక్షిణ చేస్తున్న భ్రమరాంబగారు అదిరిపడి- ప్రదక్షిణ ఆపి- వీది వాకిలికేసి కంగారుగా చూసింది

జాకెట్టు హుక్స్ కుట్టుకుంటున్న హైమ అదిరిపడి- గదిలోంచి గబ గబ ఇవతలకి వచ్చి- గుమ్మంలో నిలబడ్డ శాస్త్రిని చూసి, మళ్ళీ బయంగా అంతే వేగంతో లోపలికి తప్పుకుంది

వీది గుమ్మానికి అటూ- ఇటూ- రెండు చేతులు జాపి కుడి [illegible]ని మండిగం మీద వుంచి- విస్ఫులింగాలు కురిపిస్తూ నిలబడ్డాడు అవదాని

అవధానికేసి కొన్ని క్షణాలు తీక్షణంగా చూసి, అంతలోనే తమాయించుకుని- వివేకం తెచ్చుకుని- 'రండి రండి బావగారు' అంటూ ఆహ్వానించేడు సోమయాజులుగారు

ఆయనకి తెల్సు- నేడో రేపో- ఇలాంటి పరిస్థితి వస్తుందని

"హూ !" వెటకారంగా తల తిప్పి- "నీచేత మర్యాదలు అందుకోవటానికి రాలేదు" అంటూ మండి పడ్డాడు అవధానిగారు ఆయన ముఖం ఆ క్షణంలో మద్యందిన మార్తాండునిలా వుంది

"ముందు లోపలికి రండి వీది గుమ్మంలో ఎందుకు అన్నయ్యగారు అంది భ్రమరాంబగారు అప్పుడే అక్కడికి వచ్చి చీరె చెంగుని మరింత భజం చుట్టూ లాక్కుంటూ

'అమ్మా హైమా! మీ నాన్నకి కాళ్ళు కడుక్కోటానికి నీళ్ళు తీసుకురా' లోపలికి కేకే వేసి చెప్పాడు సోమయాజులుగారు

అవదానిగారు అసహనంగా నిలబడ్డాడు అక్కడే! నిప్పులో పడ్డ ఉప్పులా చిటపటలాడుతున్నాడు

హైమ నీళ్ళ చెంబు తెచ్చి అందించింది తండ్రికి తల వంచుకుని

కూతురికేసి చీత్కారంగా చూశాడు అవధానిగారు

చెంబుడు నీళ్ళు- మెట్ల మీద నిలబడి- కాళ్ళు మీద ధభీలుమని గుమ్మరించుకుని- చెంబుని అక్కడే విసిరి పడేసి ఆవేశంగా లోపలికి వచ్చి- విసురుగా కుర్చీలో కూలబడ్డాడు ఆయన

ఈలోపు భ్రమరాంబగారు కాఫీ కలిపి తెచ్చింది అవధానిగారికి అందించబోయింది "తీసుకోండి అన్నయ్యగారు" అంటూ

కాఫీ గ్లాసు వంక- భ్రమరాంబగారి వంక- మార్చి- మార్చి చూస్తూ- "ఈ కాఫీలు గట్రా నాకవసరం లేదు ముందు నేను విన్నది నిజమేనా చెప్పండి? అసలు ఏమిటి నీ ఉద్దేశం" అంటూ సోమయాజులుగారిని నిలదీశాడు

సోమయాజులుగారు చిన్నగా మందహాసం చేసి- "మంచి పనే సదుద్దేశంతోనే చేస్తున్నాను అంతా విని, వివరంగా తెల్సుకునే వచ్చేరుగా మళ్ళీ నేను చెప్పినా అదే" అన్నాడాయన శాంత స్వరాన

"అదే అడుగుతుంటా! మీరెవరూ మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేయటానికి నేను చచ్చిపోయాను అనుకున్నారా? అసలు మా వంశం ఏవిటి? మేము ఇంత కాలం ఎలా గౌరవంగా బ్రతికేమొ తెలియదా? మా పరువు- ప్రతిష్ట- మంట గలిపే ఈ పనిని ఎందుకు చేస్తున్నావు మేము ఏదన్నా మునగాకు బాపతు అనుకున్నారా?" హూంకరించేడు ఆయన చిటికెడు నశ్యం ముక్కులోనికి జొనిపి

వియ్యంకుడికేసి చూస్తూ- మెల్లగా- "పరువు- మర్యాదల కన్నా- నూరేళ్ళ పచ్చని జీవితం ముఖ్యమనిపించింది నాకు అందుకే నేను ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను ఈవేళ మీకు కబురు పంపిద్దామనుకున్నాను ఈలోపు మీరే స్వయంగా వచ్చేరు" అన్నాడు సోమయాజులుగారు

"అహా అలాగా నీ కూతురి విషయంలో ఏమైంది ఈ నిర్ణయం ఆమె పట్ల ఎందుకు చేయలేదు? పరువు పోతుందనిపించింది అంతేనా? ఇప్పుడు నా కూతురి విషయంలో ఇంత చేస్తున్నావంటే- ఈచొరవ- ఈ తెగింపు- నీకు కల్గటానికి కారణం నాకు బోధ పడలేదనుకోకు పోయేది మా పరువు- మర్యాద నిప్పులాంటి మా వంశానికేగా పట్టేది తుప్పు నీకేం నువ్వొక ఆదర్శవాదివి అనుకుంటారు లోకులు కీర్తి దక్కుతుంది నీకు అంతేనా " సోమయాజులుగారి మీద చూపు నిల్పి- కసిగా అన్నాడు అవధానిగారు

అవదాని చేస్తున్న ఆరోపణకి క్షణ కాలం సేపు స్తబ్దుడైనాడు సోమయాజులుగారు

"ఏం? మాట్లాడవేం? గొంతులో ముసాంబరం పలుకు అడ్డం పడ్డట్టు వుందా? నీ గుట్టు బయట పడిందని భయపడుతున్నావా?" రెట్టించేడు అవధానిగారు

"మీరు ఏమైనా అనుకోండి! ఇటు మా రగంలోను- అటు మీ రంగంలోను ఇలాంటి బావాలు ఇంత వరకూ కల్గని మాట నిజమే కానీ ఎందుకో నాకు కల్గింది ఇది బగవత్ప్రేరణేనని నా నమ్మకం దాని నూరేళ్ళ జీవితం వసివాడి పోగూడదనిపించింది తప్పు కాదనిపించింది అంతే '

ఆయన కంఠం జీరబోయింది ఏదో విషాద దృశ్యం తలుపుకొచ్చిందిలా వుంది ముఖం కళా విహీనమైంది గోడ మీద ఫొటో కేసి చూపు నిల్పి వుండిపోయాడు

"అహో హో ఏం ఆదర్శనం ఏం కబుర్లు వ్యంగ్యంగా ఎత్తిపొడిచేడు అవదానిగారు

"అన్నయ్యగారు సంతోషించాల్సింది పోయి, మా మీద విరచుకు పడటం బావ్యం కాదు "

అంత వరకు ప్రేక్షకురాలిలా నిలబడి వున్న భ్రమరాంబగారు అంది

"ఏమని సంతోషించాలి? ఇదేమన్నా మనకార్యమా? మాకేదో తవ్వి తలకెత్తుతున్నారని ఆనంద పడిపోవటానికి ఓ ప్రక్క వూరు వూరంతా చెవులు కొరుక్కుంటుంటే- తల యెత్తుకుని తిరగలేక చస్తున్నాం మీకు సిగ్గు లేకపోవచ్చు, మేము నల్గురిలోను బ్రతకవలసిన వాళ్ళం వీల్లేదు దాన్ని నేను తీసుకు వెళతాను "

కుర్చీలోంచి లేచాడు అవదానిగారు

"ఆగండి బావగారు! నిదానించి ఆలోచించండి దానికెంత వయస్సు కేవలం ఇరవై సంవత్సరాలు అసలు జీవితం ఏవిటో తెలియదు కనీసం కొద్ది మాసాలైనా బర్తతో కల్సి జీవితం అనుబవించలేదు దానికి ఎంత బవిష్యత్తు వున్నది ముందున్న జీవితమంతా వంటరిగా- తెల్ల గుడ్డలకి కట్టబడి- ఏ ఆశలు తీరక కోర్కెలు చంపుకుని జీవచ్చవంలా బ్రతకాలి మన కళ్ళ ముందు అది అలా తిరుగుతుంటే బరించగలమా? చెప్పండి?? ఆలోచించండి! అవధానిగారికి నచ్చ చెప్పబోయారు

సోమయాజులుగారు.

"దాని ఖర్మకి మనం ఏం చేస్తాం!" చేసుకున్నమ్మకి చేసుకున్నంత మహా దేవ" అని, హైమ కేసి తిరిగి "బయలుదేరు" అంటూ గర్జించేడు అవధానిగారు.

హైమ కళ్ళల్లో బెదురుతోపాటు తీలలా తడి మెరిసింది.

సోమయాజులుగారి మనస్సు కలచి వేసినట్లయింది.

అవధాని పట్టుదల ఆయనకి తెలియంది కాదు. తాపట్టిన కుందేటికి మూడే కాళ్ళు అనే రకం. మొండి మనిషి ఒకరి నోట మాట వినటం అసలు లేదు.

అందుకు ఉదాహరణగా చెప్పాలంటే- మనవరాలి వయసున్న పిల్లని పెళ్లి చేసుకోవటమే. అదీ సంవత్సరం క్రితం.

కొడుకు ఇష్ట పడలేదు. బంధువులు గడ్డి పెట్టేరు. ఐనా ససేమిరా వినలేదు. చేసుకున్నాడు. హైమని కన్యాదానం చేశాడు.

ఆలోచనలలోంచి తేరుకుని- దయ వుంచి మరోసారి ఆలోచించండి బావగారు. హైమ ముందు నిరాకరించింది. మేము ఉభయులము పట్టుబట్టి ఒప్పించేము. పైగా అతగాడు నా శిష్యుడు. మంచివాడు. మా కోర్కెని మన్నించి ముందుకి వచ్చాడు చేసుకోవటానికి. ఈ అవకాశాన్ని పాడు చేయకండి. విధి ఒకసారి ద్రోహం చేసింది ఆమెని. మరోసారి మీరు ద్రోహం చేసి ఆమె బ్రతుకు బండలు చేయకండి." అవధానిగారి చేతులు పట్టుకుని బ్రతిమాలేడు సోమయాజులుగారు.

"వీల్లేదు... నాకు పరువు చాలా ముఖ్యం. మీదేదో సాంప్రదాయ సిద్ధమైన కుటుంబం అని తలచి పిల్లనిచ్చేను. అదీ పొరపాటైంది. మీకు నైతిక విలువలు లేవు అని ఇప్పుడర్థమైంది. నా పిల్లని నేను అప్పుడే తీసుకు వెళ్ళి వుంటే చాలా బాగుండేది. ఇప్పటికే చాలా అల్లరి పడ్డాను. ముందు నా పిల్లని పంపండి."

అవధానిగారి మాటలకి భ్రమరాంబగార్కి మండిపోయింది. "ఏ అత్తా- కోడలు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుంటే సహించదు. బాధపడతారు. అడ్డు పుల్లలు వేయటానికి ప్రయత్నిస్తారు. అలాంటిది

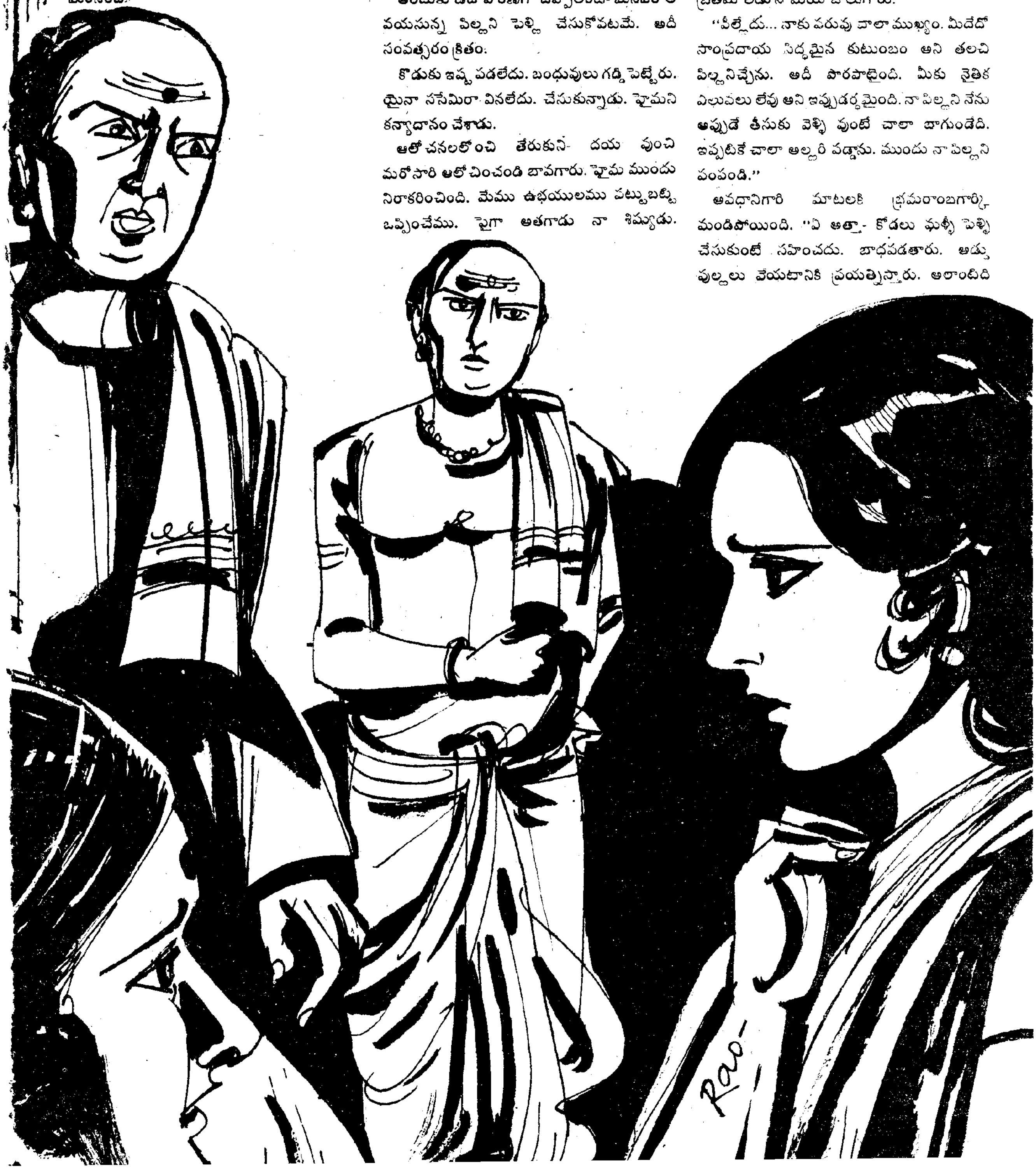

ఏమి ఆలోచించాలి?

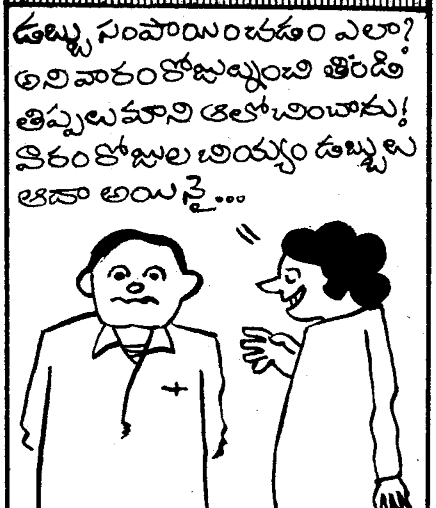

ధర్మపథం

ప్రతి ప్రాణికీ ఆహారం సంపాదించడంలోనూ, ఆత్మరక్షణలోనూ ఆలోచన ఉంటుంది. పశు, పక్ష్యాదులకు ఉండే ఈ ఆలోచనలకంటె మానవాళికి మరి ఎన్నో ఆలోచనలు ఉంటాయి. దానికి మానవునికి గల జ్ఞానమే కారణం. ఆహారం, ఆత్మరక్షణలతో మనిషికి తృప్తి లేదు. ఎన్ని విధాలుగానో సుఖంగా జీవించడానికి ఆలోచనలు చేస్తూ ఉండడం వల్ల దానికి ధనసంపాదన అవసరమై ఉంటుందిగదా! దానిని సంపాదించడానికి వివిధ మార్గాలు ఆలోచించడం మానవుని స్వభావం. అట్టి ఆలోచన వల్ల – అనుకొన్న ధనం మొదలైనవి దొరికే వరకూ మనస్సు కలత పడుతూ ఉంటుంది. నిద్రపట్టదు. ఆహారం రుచించదు. ఆ ఆలోచన లేనప్పుడే నిర్విచారంగా ఉండవచ్చును.

ఇతర ప్రాణులకంటె మనిషికి జ్ఞానం ఎక్కువ. అందువల్ల అతడు తన సుఖజీవనానికి అనేక సౌకర్యాలను కల్గించుకోగలడు. ఇతర ప్రాణులను స్వాధీనం చేసుకుని వివిధాలైన పనులకు వానిని ఉపయోగించుకొంటాడు. అంతేకాక – పుట్టినవాడు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు గిట్టక తప్పదనే సంగతీ అతనికి తెలుసును. అయినా– దానిని విస్మరించి, తాను శాశ్వతంగా ఉంటాననే భ్రాంతితో ఇతరాలోచనలు లేక స్వార్థం కోసమే యోచిస్తాడు. జీవిత పరమార్థం స్వార్థంకాదు. ఇతరులకు తనకు సాధ్యమైనంత వరకు ఉపకారం చెయ్యడానికే ఆలోచించాలి. ఇతరులు తనకు సహాయ పడకపోవచ్చు. కాని, దానిని బట్టి ఇతరులను ఉపేక్షించుట సరియైన పద్ధతికాదు. ఇతరులు మనకు ఏమి చేశారు?" అనే ఆలోచనకు బదులు "మనం ఇతరులకు ఏమి చేశాము?" అనే ఆలోచన ఉండాలి.

యావత్ ప్రపంచమూ ఒకే కుటుంబమని భావించి సర్వమానవ శ్రేయస్సును కోరే ఉదార హృదయులు "మనం లోకానికి ఏమి చేశాము?" అని ఆలోచిస్తారు. స్వార్థ పరాయణులైన సంకుచిత హృదయులు మాత్రం "మనకు లోకం ఏమిచేసింది?" అని ఆలోచిస్తారు. మనకు భగవంతుడు ప్రసాదించిన బుద్ధిని సరియైన మార్గంలో ప్రవేశపెట్టి, మంచి పేరు తెచ్చుకోడానికి ప్రయత్నించడం సరియైన పద్ధతి అని గ్రహించాలి.

–బులుసు వేంకటరమణయ్య

కన్న తండ్రియై వుండి మీరు మీరు అడ్డు పుల్లలు వేస్తున్నారు. మా మంచితనం మీకు అసమర్థతలా వుంది. మా పిల్ల మా పిల్ల అని గుంజుకుంటున్నారు. పెళ్ళి కాక ముందే మీ పిల్ల. పెళ్ళయినాక మా పిల్ల. మా పిల్ల మా ఇష్టం. మేము కన్యాదానం చేస్తాం. కన్న తండ్రివి, పెద్దవాడివని ఇంత సేపు గౌరవంగా చెప్పాం. మీ గౌరవాన్ని మీ దక్కించుకునేలా లేరు. మీ ఖర్మ. మీ ఇష్టం వచ్చినట్టు చేసుకోండి. పిల్లని మేము పంపము. దానికి పెళ్ళి చేసి తీరతాం." తెగేసి చెప్పేసిందామె.

"అలాగా.. నేనేం చేతకాని వాడిని అనుకున్నారా! చూపిస్తా నా తడాఖా! ఇప్పుడే నా పిల్లని జుట్టు పట్టి లాక్కెడతా! ఎవరు అడ్డం వస్తారో చూస్తా."

ఆవేశంగా హైమ దగ్గరగా వచ్చి- జబ్బ పట్టుకుని ఈడ్చబోయాడు అవధాని.

"ఆగు." అపర కాళిలా గర్జించింది భ్రమరాంబ గారు.

బిత్తరపోయాడు అవధాని ఆ గర్జనకి.

"రేపో మాపో కాటికి చేరే నీకు పడుచు పెళ్ళాం కావల్సి వచ్చింది. పాతిక సంవత్సరాలు కల్సి కాపురం చేసిన ఇల్లాలు చితిమంట ఆరక ముందే మళ్ళీ పెళ్ళి కొడుకువైనావు. భర్తతో కల్సి పట్టుమని వారం

సాఫల్యం

రోజులైనా కాపురం చేయని- ఆ పిల్ల పరిస్థితికి జాలి పడి- నువ్వు చేయవలసిన కార్యం మేము నిర్వహిస్తుంటే- బాధ్యత మరిచి- పరువు- మర్యాద అంటూ గుంజుకుంటున్నావు. నువ్వసలు మనిషివేనా? ముందు మా గుమ్మం దిగి వెళ్ళు మరోసారి ఎక్కే అర్హత కోల్పోయావు. వెళ్ళు ముందు."

కళ్ళల్లో నిప్పులు రాలుస్తూ- ఆవేశంతో వూగిపోతున్న భ్రమరాంబని చూడలేక- చిన్నబోయిన వదనంతో తల వంచుకుని బైటకి నడిచేడు అవధాని.

భార్య వంక ఆప్యాయంగా చూశాడు సోమయాజులు గారు.

"భ్రమరాంబా క్షణకాలం సేపు మహిషాసుర మర్దినిలా గోచరించేవు నాకు. ఆ పిల్ల జీవితం కాపాడేవు" అంటూ భార్యని మెచ్చుకున్నాడు. కళ్ళతోనే కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు.

మోకాళ్ళ మీద చేతులు వుంచుకుని- చేతుల మధ్యగా తల దించుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్న హైమని- ఆప్యాయంగా లేవనెత్తింది భ్రమరాంబ గారు. "పిచ్చి పిల్లా ఎందుకేడుస్తావు. ఇది నీభర్త నిర్ణయం." అంది ఆమె తల నిమురుతూ.

తల అడ్డంగా వూపింది హైమ. "నాకు వద్దు ఈ పెళ్ళి అన్నట్టు".

"వయో వృద్ధులం మేమే చెట్టంత కొడుకుని పోగొట్టుకుని విలవిలలాడుతున్నాం. వాడి నిర్ణయానికి- ఆదర్శానికి మేము తల ఒగ్గేము. వాడి కోసం, నువ్వు కూడా మాతో ఏకీభవించక తప్పదమ్మా.

రామశాస్త్రి మంచివాడే. నిన్ను పువ్వుల్లో పెట్టుకుని చూచుకుంటాడు. నా పుత్ర సమానుడే. రామశాస్త్రిని, నీ భర్తని ఈ చేతులతోనే పెంచేము. వాళ్ళిద్దరి అభిరుచులు ఒక్కటే. ఆదర్శాలు ఒక్కటే. అంతే కాదు. ఈ సాంప్రదాయానికి తెర పడాలి? అదే నా కోర్కె కూడా.

ఆ మాటలు అంటున్నప్పుడు సోమయాజులుగారి కళ్ళ నుంచి రెండు అశ్రు బిందువులు చెంపల మీదుగా జారి నేల మీద పడ్డాయి.

భ్రమరాంబగారి గుండె బరువైంది.

హైమ వెక్కుతూ వుండిపోయింది.

ఇంతకీ హైమ గురించి చెప్పలేదు గదూ! హైమ మూగ జీవి. □